

Nog voordat iedereen goed en wel door had wat er ging gebeuren zijn wij met zijn tweeën gevlucht door de gangen, die bestaan om buiten het dorp en ver in de gorge te komen. Helaas hebben wij niemand ooit verteld van het bestaan van deze gangen, zodat niemand ons heeft kunnen volgen.

Wij gingen er gewoon vanuit dat iedereen wist van dit gangenstelsel, dat wij als kind zelf ontdekt hadden. We bleken dus de enigen te zijn. Zelfs onze naaste familie moest achterblijven.’

‘Waar was dan de ingang van die vluchtgang?’

‘Weet je nog hoe je vlak naast de burcht kon afdalen naar een paadje dat halverwege de gorge naar de waterput leidde?’

‘Ja, daar speelden wij altijd.’

‘Wel, dan weet je ook ‘het monster’ wel te vinden. De nis in de wand, waar een soort van stenen beest de toegang verspert. Wij zijn daar eens langs gegaan en naar binnen gekropen en vonden het gangenstelsel.

Wij waren als kind tener, mager zelfs en klein voor onze leeftijd. Leeftijdgenootjes konden er al niet meer door qua grootte en jongere kinderen, die dat wel zouden kunnen kwamen daar niet alleen. Zodoende. Dat begrepen we later. Volwassenen zouden het beeld van het monster hebben moeten verwijderen om er toegang te verkrijgen. Nu was niet iedereen die dag in het dorp. Je grootvader was met vrouw en kinderen nog in de bergen om de schapen te hoeden.

Die zijn dus door een gelukje aan de dood ontsnapt.’

Ik kijk haar vragend aan. ‘Mijn grootvader?’

‘Ja, jouw grootvader, en onze broer. Ik heb dan wel gezegd dat ik de stoffen bij mijn wever vandaan had, maar mijn wever was onze broer. Vandaar dat ik de stoffen zo gemakkelijk herken. Ik heb ze ook ooit geweven. Net als mijn zuster. Wij kregen dezelfde opleiding van onze ouders en grootouders, als jij nu van je ouders en grootouders hebt gekregen. Wij zijn dus jouw tante. Welkom in de familie, meisje!’

Beiden vertellen van alles over hun eigen jeugd en hoe zij vroeger leefden in het dorpje, dat ook ik zo goed ken. De een vult de ander aan en hoe langer we zitten, hoe meer zij zich herinneren... Ik weet niets te zeggen, als mijn tantes een poosje zwijgen. Zij zijn bedroefd dat ik hier alleen ben aangekomen en dat mijn ouderlijk gezin uit elkaar moest gaan. Toch hebben ze nu een stukje familie teruggevonden.

‘Er zijn geen betere genezers in de wijde omgeving dan die uit onze

familie. Wat was ik blij dat je aan mijn huisje voorbijkwam. En wat was ik blij dat ik je herkende. Ik laat heus niet zomaar iedereen binnen hoor. Maak je daar maar niet ongerust over.

Maar... kijk eens naar mijn zieke zusje. Zij voelt zich al een stuk beter dan gisteren. Zelfs jouw aanwezigheid doet mensen al goed. Morgen zal ze volledig genezen zijn. En trouwens, mijn voet gaat ook al een stuk beter. Ik blijf vandaag nog lekker in deze stoel zitten om me door jullie, vooral door jou, te laten verwennen. Dan kan ik morgen waarschijnlijk wel weer het hele eind teruglopen. Ga jij straks nog bij de dieren kijken of alles goed is? Wij zorgen dan samen wel weer voor de maaltijd. Ik stel voor dat we vandaag pannenkoeken eten bij de soep die overgebleven is van gisteren.' 'Ja lekker,' antwoord ik, terwijl ik naar de deur loop om de dieren te controleren.

Dit is nog maar dag twee sinds ik weg ben uit mijn ouderlijk huis en wat gebeurt er veel. Ik kan het maar amper bevatten. Als we gegeten hebben, ga ik eerst een stukje wandelen, neem ik me voor. Dan kan ik alles nog eens overdenken. Maar daar krijg ik de kans niet eens voor.

Na het eten reiken de zussen mij een pakje kaarten aan en vragen of ik de kaarten die erin zitten ken. 'Nou ja, kennen, ik heb ze wel eens gezien in de herberg. De mannen zaten er mee te gokken. Ik moest me daar maar niet teveel mee bemoeien, zei mijn vader en hij vond het beter dat ik op een andere plaats ging zitten, ver uit zicht van de veel geld verliezende, maar ook geld winnende mannen.

Ik heb ze trouwens wel eens vaker gezien, maar dat was heel iets anders. Een groepje reizigers met paard en wagen kwam langs ons dorp. Een van de vrouwen, met veel glinsterende sieraden om haar hals en in haar oren, beweerde dat zij de toekomst kon voorspellen met deze kaarten. Mijn moeder wilde dat niet en zei dat ze dat maar bij een ander moest gaan doen. Die vrouw heb ik daarna niet meer gezien.'

'Ja het is waar, je kunt met deze kaarten in de toekomst kijken. Je mag echter de mensen nooit precies vertellen wat jij gezien hebt. Dat kunnen de meesten niet aan. Ze zouden er maar de kolder van in de kop krijgen. Je kunt ze wel goede raad geven aan de hand van wat je gezien hebt en waarschuwen voor ziekte en gevaar. Een gewaarschuwd mens is een bevoorrecht mens, zeg ik altijd maar.

Het is de bedoeling, dat jij nu van ons leert de kaart leggen omdat je eigen ouders dat niet meer kunnen doen op dit moment en wellicht ook

nooit meer. Het is hard dat te zeggen, maar het is niet anders en wij zijn gewend eerlijk te zijn.’

‘O,’ is het enige wat er nog over mijn lippen komt. En ik zal wel heel dom gekeken hebben, want alles gaat zo snel en mijn tantes doen alsof het allemaal de normaalste zaak van de wereld is. Nou ja, misschien is het dat ook wel en moet ik er alleen aan wennen. Ze leggen de kaarten voor mij uit op tafel. ‘Bekijk ze maar eens aandachtig en vertel me wat je opvalt,’ zegt tante Beatrice.

‘Zeg Claire, hoe lang geleden is het niet dat wij met deze kaarten geld verdienen? Ja heus, wij hebben er geld mee verdiend. In Carcassona zijn wij geweest en moesten in ons eigen onderhoud voorzien. Kort daarvoor waren er reizigers geweest en dat bracht ons op het idee om ook voor geld de toekomst te gaan voorspellen. Alleen deden wij dat met iets meer respect naar de mensen, die met vragen kwamen, dan die reizigers. Die wilden rijk worden. Wij wilden alleen maar genoeg geld verdienen om ergens te kunnen overnachten en ons eten te kunnen betalen.

Wel, zie je al iets dat je opvalt?’

‘Nee, eigenlijk niet... hoewel? Misschien is het wel dat er vier kaarten negen liggen, zo vlak bij elkaar. Is dat wat u bedoelt?’

‘Heel goed gezien. Dat is ook bijzonder. De eigenschappen van de kaart negen worden versterkt omdat er een Zwaarden, Bekers, Staven en een Munten kaart van aanwezig is. Ik ga nog niet in op de eigenschappen van de negen. Wat zie je nog meer?’

Ik pieker me suf. ‘Ik zag dat u de kaarten niet op volgorde op tafel legde, maar de kaarten op een bepaalde manier rangschikte. Is dat ook belangrijk?’

‘Ja zeker kind, heel belangrijk. Iedere kaart ligt op een specifieke plaats. Zo zegt de kaart in het midden iets over degene die een vraag stelt. De kaarten links over het verleden en rechts over de toekomst.’

‘O, dan is het zeker ook belangrijk dat u de kaarten eerst een poosje in uw handen hield, voordat u ze uitlegde op tafel?’

‘Ja, dat is zelfs héél belangrijk. De energie van degene die om de kaartlegging vraagt moet door de kaarten kunnen stromen. Daarom moet diegene de kaarten een poosje tussen beide handen houden.

Je kunt ook zelf de kaarten vasthouden, maar dan moet jij je heel goed op de andere persoon kunnen afstemmen. Dat vergt enige oefening. Vooral om het gescheiden te houden van je eigen afstemming.

Zo zie je maar weer, wat je allemaal al weet voordat ik je ook maar iets verteld heb over het kaartleggen. Je hebt er gevoel voor. Dat zie ik zo al. Maar dat kan ook niet anders, gezien de familie waaruit jij komt.’
‘O,’ ontvalt me voor de zoveelste keer.

Het intrigeert me enorm, die kaarten. Ik wil er zo snel mogelijk meer over te weten komen en besluit te vragen wat tante Bea, zoals ik haar liever noem, zelf in de kaarten ziet liggen.

‘Dat vertel ik je nog niet, mijn kind. Dat is nog een beetje te vroeg. Eerst gaan we op de algemene punten in, zoals de verschillende manieren van de kaarten op tafel leggen, de betekenis van een gevallen kaart tijdens het schudden, omgekeerde kaarten en nog veel meer. Pas daarna ga ik in op de betekenis van iedere kaart in het bijzonder.

Als laatste gaan we bekijken welke kaarten elkaar versterken en welke elkaar afzwakken. Maar zover is het nog lang niet hoor. Tegen de tijd dat je dat allemaal onder de knie hebt, ben je klaar voor het leven. Dan mag je zelfstandig verder gaan en kun je ook zelf raad vragen aan de kaarten, op momenten dat je niet weet welke beslissing je moet nemen.

Genoeg voor vandaag. Het is allang bedtijd. Morgen zal een drukke dag worden, en jij krijgt erg veel te verwerken deze dagen. Geef eerst je geest en je lichaam maar eens de gelegenheid zich te herstellen.’

Ik ga eerst naar buiten, want mijn blaas staat op knappen. Ik heb zelf ook van de vocht afdrijvende drank gedronken vanavond en dat is goed te merken. Er gaat een rilling door me heen als ik weer binnenkom. Het is vochtig buiten en koud. Even doorwarmen bij het vuur en dan lekker slapen. Maar deze nacht zal ik zeker niet droomloos slapen. Integendeel.

‘Ja, neem haar maar mee, die hoer! Mond dichthouden, zodat ze niet weer de boel bij elkaar gaat schreeuwen. Als ze dan nog haar mond niet houdt, sla je hem maar dicht. Wie niet luisteren wil, die voelt het wel.’
Ik houd wijselijk mijn mond dicht. Maar wat zou ik hard willen gillen. Waarom hebben ze mij opgepakt en waarom nemen ze mij mee? Ik heb immers niemand kwaad gedaan!

‘Ja, doorlopen,’ wordt er achter me geroepen. Alsof dat zomaar gaat. Ze hebben mijn benen aan elkaar gebonden met een stevige ketting en dat doet zeer. Ik pieker me suf, maar weet nog steeds niet waarom ze mij hebben opgepakt. Ik besluit me rustig te houden en straks dan maar heel beleefd te vragen of dit geen misverstand is. De zon is al een heel eind gedraaid als we eindelijk mogen stoppen. Er zijn nog meer gevangenen;

ik ben de enige niet. Ik wacht tot er iemand voorbijkomt, die me aardig genoeg lijkt om te vragen, waarom ik ben opgepakt en waar we naar toe gaan. Nou ja, aardig zien ze er geen van allen uit, maar toch is er eentje bij aan wie ik het durf te vragen.

‘Houd je maar niet zo van de domme griet,’ gromt hij, ‘je weet dondersgoed tot welke heksengroep je zelf behoort!’

‘Heksengroep? Ik weet niet waar u het over heeft!’

‘Ja hoor, dat roepen ze allemaal. Vertel dat de Inquisiteur maar. Die weet er wel raad mee, met zulke wijfies als jij. Je bent trouwens veel te mooi voor een heks. Ik wil je wel mee naar huis nemen vanavond! Haha dan lever ik je morgenochtend wel weer af bij je soortgenoten.’

‘Hee, Jacques, jij durft... wat denk je dat er van je overblijft als je met een heks geslapen hebt?’ ‘Geslapen? Ik was niet van plan om mijn tijd bij haar te verslapen! Hahaha.’

‘Lach maar niet te hard. Ik kan je nog wel wat vertellen over de heks van Rennes, als je dat verhaal tenminste durft aan te horen.’

‘Euh, nee, laat maar,’ bromt de praatjesmaker en loopt nu snel door.

‘Nu weet ik nog niets. Wie vertelt me wat ik hier doe?’

Een jonge vrouw naast mij vraagt: ‘Weet je het echt niet?’

‘Nee, eerlijk niet, ik weet niet hoe en waarom ik hier gekomen ben.’

‘Nou ja, hoe je hier terecht kwam is ook niet zo belangrijk meer, wel belangrijk is dat we allemaal terechtgesteld zullen worden morgen.

Terechtgesteld wegens hekserij. We hebben allemaal wel iets op ons geweten. Waarom werd jij opgepakt?’

‘Dat zeg ik toch, dat weet ik niet. Echt niet, heus niet, ik zweer het!’

‘Ja, dat kun je nu wel zeggen, maar dat gelooft niemand. Wie eenmaal is opgepakt, komt er meestal niet levend vanaf.’

Ik voel me ineens zo zwaar, dat ik niet kan blijven staan en laat me op de grond zakken. Er rollen een paar dikke tranen over mijn wangen en ik kijk oprecht onschuldig in de ogen van een vriendelijke vrouw, die naast me staat. Wie ze is en waar ze vandaan komt weet ik niet, ze is er gewoon.

Kom maar staan en loop met me mee, gebaart ze zonder woorden. Ik doe klakkeloos wat ze van mij vraagt en sta op. Er gebeurt niets... dan loop ik achter haar aan, alsof het de normaalste zaak van de wereld is. Onder mij blijven de kettingen liggen. Hoe komen die nu los? Ik maak me er verder geen zorgen om. Ik kan immers zo weg lopen. We blijven lopen, tot we uit het zicht van de mensen verdwenen zijn.

Dan hoor ik een nog hardere gil, dan ik eerder gehoord heb.

‘Zien jullie wel, dat zij een heks is, hoe kan ze anders weg zijn? De kettingen liggen er nog en niemand heeft gezien dat ze is losgemaakt door iemand. Het is een echte heks!’

‘HEKS...HEKS... BRANDEN MET DIE HEKS...
HEKS...HEKS... BRANDEN MET DIE HEKS!’

Badend in het zweet word ik wakker. Het is nog vroeg in de nacht, want ik zie dat er nog behoorlijk veel hout op het vuur ligt. Ik moet nog maar heel kortgeleden in slaap gevallen zijn. Als ik even rechtop zit, realiseer ik me dat ik een nachtmerrie gehad heb. Ik kan me de droom nog levend voor de geest halen. Wat een narigheid en hoe kom ik aan zo’n droom? Ik snap er niets van en zal het morgenochtend wel aan de tantes vragen. Die weten er vast wel een antwoord op. Dat hoop ik tenminste. Ik laat me weer zakken onder de vachten. Gooi er nog eentje van me af, want ik heb het erg warm.

Het belooft een warme dag te worden. De zon staat al vroeg aan de hemel en de ochtenddauw is al verdwenen. Ik ga weer als eerste naar buiten en laat de tantes lekker doorslapen. Dat hebben ze ook nodig. De een voor het lichamelijk herstel van haar ziekte, de ander voor haar voet. Voor ik de deur uitloop gooi ik een paar blokjes hout bij de smeulende houtresten. Als straks het vuur goed brandt, zal ik het water boven het vuur hangen voor de kruidendrank. Maar nu eerst verse kruiden plukken.

Het brood is wel een paar dagen oud nu, maar met dit speciale brood kan dat makkelijk. Hoe noemde tante dat brood ook weer?

Het had iets met zuur te maken. Moet ik straks gelijk maar even vragen.

Eigenlijk zouden we de tweede dag al samen brood gebakken hebben, maar er kwam jammer genoeg iets tussen. Misschien kunnen we hier het brood bakken, dan heeft tante een voorraadje als wij weer naar het huis van tante gaan. Hè, ik raak bijna in de war met mijn twee tantes. Voor ik naar binnen ga, zet ik wat kleren van tante in het water. Die moeten gewassen worden, dus laat ik daar maar vast aan beginnen. Straks vragen waar zij de zeep bewaart. Ik gooi er ook de linnen stroken bij, die tante om haar voet gewikkeld had. Dan kan zij morgen er een schoon verband omheen krijgen om de voet te steunen onder het lopen.

Vandaag kan ze al best een dagje zonder, ze hoeft toch niet al te veel te lopen. ‘Hoe kom ik er nu bij dat we morgen alweer teruggaan... daar

hebben we het nog helemaal niet over gehad.
Het moet toch niet gekker worden met mij,' denkt Beja bij zichzelf.

Het is tijd om wat te gaan eten. Brood en kruidendrank staan al op tafel. Ik hoef alleen maar aan te schuiven. 'Er moet wel brood gebakken worden vandaag, Beja, wil jij me daarbij helpen?' 'Ja graag tante, dan weet ik ook gelijk hoe dat gaat. We zouden een paar dagen geleden al brood gebakken hebben, maar dat ging niet door omdat we hier bleven.' 'Ja, ik weet het, dus dat komt goed uit. Haal jij maar vast het graan uit de schuur. Er staat een grote ton met een groen geverfde deksel en daar zit het graan in. Je kunt het mengen met rogge uit de ton met de blauwe deksel. Drie maatjes graan met één maatje rogge. Ik eet namelijk nooit lang achter elkaar hetzelfde brood. De samenstelling verander ik graag. Het is ook beter voor je lichaam om niet altijd hetzelfde brood te eten. Vandaag doen we het dus zo. Ik meng er ook wel eens noten en gedroogde vruchten door. Maar dat is meer iets voor een feestelijke aangelegenheid. Kruiden doen het ook goed in brood, maar daar moet je voorzichtig mee zijn, vind ik.

Trouwens, het is toch een feestelijke aangelegenheid, nu jij bij ons gekomen bent? In de schuur, boven op de plank en rechts van de deur staat een stenen kruik met een deksel. Daarin bewaar ik mijn gedroogde vruchten. Pak er maar twee handen vol uit. In de kruik ernaast staan de noten. Daaruit mag je ook twee handen vol pakken. Dan zullen we er eens een extra lekker broodje van bakken!'

Ik ga op weg naar de schuur om de ingrediënten te halen. Ik heb een grote stenen schaal meegenomen om alles in te doen. De granen houd ik wel apart van de noten en vruchten, die haal ik later. Anders kan het graan niet goed gemalen worden. Ik vind in de schuur de kleine molenstenen, zoals tante zei. Daarmee moet het graan met de hand worden gemalen.

'Dat is me een zware klus,' denk ik bij mezelf... en leg het eerste deel graan tussen de stenen. Daarna maak ik een draaiende beweging met de kleinere steen, zodat het graan vermalen wordt. Als ik voel dat er bijna geen weerstand meer is, giet ik het in een andere stenen schaal. In deze schaal wordt straks het meel met water vermengd. Hoe meer ik maal, hoe makkelijker het gaat. Ik krijg er plezier in en voor ik het weet ligt al het meel dat we nodig hebben in de stenen schaal. Ik breng het binnen en de tantes kijken me blij aan.

'Dat is voor ons een zwaar klusje geworden. Jij bent er erg goed in, zo

te zien. Fijn, dan kunnen we beginnen. Loop maar even mee naar buiten, dan zal ik je laten zien waar ik het zuursel bewaar.’ Onder een afdakje tilt ze een zware steen van een bak. Daaronder staat een pruttelend goedje wat zuur ruikt. Ik ken het niet, maar vies ruikt het niet.

‘Kijk, dit is nu het belangrijkste ingrediënt voor ons brood. Hierdoor kun je het brood lang goed houden en blijft het smakelijk. We nemen de zure brij mee naar binnen, waar ze het grootste deel eraf neemt en een klein gedeelte in de bak laat zitten.

‘Eerst doen we wat meel bij deze kleine hoeveelheid zuursel, want het moet wat meer worden voor het volgende brood. Iedere dag doe ik er een klein beetje meel bij en wat water en roer het door. Dat zuursel gaat weer terug naar de schuur. Over een paar dagen heb ik dan weer genoeg om te gaan bakken. Je mag in het meel een kuiltje maken in het midden, daar het zure mengsel in doen en dan gaat er water uit de bron bij. Niet zo koud als je het haalt, want dan slaat het zuursel dood. Het water moet handwarm zijn, dat werkt het beste. Altijd zorgen dat je wat water aan de kook hebt boven het vuur, dan kun je dat bij het koude water mengen. Doe dat dus eerst maar eens.’

Als ik het water op de juiste temperatuur heb, merk ik dat ik als vanzelf een andere volgorde aanhoud dan tante mij zojuist zei te doen. Ik giet voorzichtig een deel bij het zuursel. Het blijkt niet uit te maken. ‘Heel goed,’ zegt tante. ‘Niet alles tegelijk. Nu eerst een deel van het meel erbij doen en vanuit de rand mengen met het vocht. Steeds een beetje toevoegen, tot alle meel op is en het water goed in het meel is opgenomen. Je hoeft het deeg niet al te lang in beweging te houden; zo lang als nodig is om te mengen is voldoende. Je moet op gevoel weten of je uiteindelijke deeg vochtig genoeg is.

Ieder mengsel van meerdere soorten meel neemt het vocht anders op. Nu zet je het deeg weg om luchtig te worden. Het zuursel maakt het hele deeg wat zurig en zorgt voor veel lucht in het brood. We laten het nu onder een vochtige doek rustig een hele dag staan. Vanavond gaan we het brood bakken. Je kunt natuurlijk ook de hele nacht het deeg laten staan, maar niet in de winter, want dan is het ’s nachts te koud. Dat was een eerste les in brood bakken. Wat vind je ervan?’ ‘Ik vind het leuk werk. Eerst dacht ik dat het malen een moeilijk werkje was, maar dat viel mee.’

Net op tijd schieten haar de noten en vruchten te binnen: ‘O, we zijn nog wat vergeten.’ ‘Wat dan?’ ‘We zouden er toch een feestelijk brood van maken met vruchten en noten?’ ‘Je hebt gelijk. Pak het deeg nog maar

even erbij, dan mengen we alles nog eens goed door. Er moet nu nog wel wat extra water bij, want de vruchten onttrekken ook vocht aan het deeg.

Zo, en nu kan het deeg dan echt rusten voor we gaan bakken. Het moet een handigheidje worden, dat broodbakken, net als alles in het dagelijks leven.’ ‘Ik zal je een aantal van mijn broodrecepten geven,’ zeggen de tantes in koor. We moeten er alle drie om lachen.

Dan schiet me mijn akelige droom te binnen. Die wil ik graag delen met de tantes: ‘Ik heb een nare droom gehad en ik snap er helemaal niets van. Het was erg beangstigend en ik werd badend in het zweet wakker.’ ‘Vertel het maar als je het nog weet.’ En op het moment dat ik het wil gaan vertellen ben ik het kwijt. ‘Ik weet er niets meer van,’ zeg ik. ‘Wat raar, want het heeft me de hele tijd beziggehouden.’

‘Ja, dat gebeurt wel vaker. Iets dat je zo goed wilt onthouden, vergeet je juist op het moment dat het belangrijk voor je is. En dat gebeurt nu ook bij jou. Als het een droom is die je iets duidelijk moet maken, dan komt hij nog wel een keer terug maar wel in een iets andere vorm.

Die is dan naar alle waarschijnlijkheid nog helderder dan de eerste keer.’ ‘Ik hoop van niet, want zo leuk was het niet. Als ik eraan denk, dan herinner ik me niets. Ik krijg er wel kippenvel van.’

De tantes kijken elkaar veelbetekenend aan...

‘Ik zou nog kleren wassen vandaag, tantes. Waar kan ik dat het beste doen?’ ‘In de grote stal achter de schapen vind je alle benodigdheden. Je ziet het vanzelf.’ ‘Dan ga ik dat nu eerst maar doen. Wie weet schiet mijn droom me dan ook nog te binnen.’

‘Ik hoop van niet,’ zeggen de tantes tegen elkaar als Beja buiten gehoorsafstand is gekomen. ‘Denk jij ook dat dit een voorspellende droom is geweest?’ ‘Ze wil er onbewust niets van weten, daarom kan ze hem niet navertellen. Zo denk ik tenminste erover,’ zegt Claire. ‘Ik ben bang dat je gelijk hebt zusje, want zo voel ik het ook. Laten we er maar niet teveel de nadruk op leggen. Dat lijkt me beter.’

‘Alleen ben ik bang dat als zij vandaag of morgen de kaarten voor zichzelf gaat leggen, zij dezelfde waarschuwing in de kaarten zal lezen.’ ‘Er is niets aan te doen. We kunnen haar niet voor onheil en pijn behoeden. Het enige dat wij kunnen doen is onze kennis overbrengen en zorgen dat ze goed voorbereid het leven ingaat, als ze bij ons weggaat.’